

Asia: VN/29084/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta luonnonsuojelulain muuttamiseksi - ennallistamissuunnitelma ja luonnonarvomarkkinoiden edistäminen

Lieventämishierarkiavelvoite ja luontoteko

Valitkaa alla olevista näkemyksenne mukainen vaihtoehto ja esittäkää sille perustelut lausunnossanne.

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lupa- ja valvontavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua koskien luonnosta luonnonsuojelulain muuttamiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kansallisen ennallistamissuunnitelman laadinnan ja toimeenpanon huomiointi on tärkeä ja tarpeellinen lisäys ja muutos luonnonsuojelulakiin. Suomen kansallinen ennallistamissuunnitelma tulee jättää komissiolle 1.9.2026 ja sitä tulee päivittää vuosina 2032 sekä 2042. Hallituksen esityksessä eduskunnalla käydään läpi kansallisen ennallistamissuunnitelman sisältövaatimuksen ja valmisteluprosessi, hallinnonalakohtaiset vastuut, osallistaminen, vaikutukset sekä pykäläkohtaiset perustelut. Kaikkinensa kansallisen ennallistamissuunnitelman taloudellinen merkitys on arvioitu erittäin merkittäväksi Suomessa ja sen velvoitteet ulottuvat useille yhteiskunnan sektoreille. Näin ollen ennallistamissuunnitelman huomiointi kansallisessa lainsäädännössä luo kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimiseen ja toimeenpanoon perustan ennallistamisasetuksen edellyttämällä tavalla.

Luonnonarvokaupan ja -markkinoiden kehittyminen ja laajentuminen on tunnistettu keskeiseksi toimenpiteeksi muun muassa kansallisen ennallistamissuunnitelman laadinnan yhteydessä. Etenkin laaja-alaisten luontotyyppien (esim. boreaaliset luonnonmetsät, harjumetsät, lehdot, puustoiset suot) merkittävien palauttamis- ja ennallistamisalojen vuoksi tarvitaan nykyistä laajempia yksityiseen rahoitukseen tukeutuvia mahdollisuuksia. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että luonnonarvomarkkinoiden kehittyminen lakisääteiselle perustalle on markkinoiden kehittymisen ja vauhdittumisen kannalta olennaista. Lakimuutoksilla tulee luoda selkeätulkintainen, luotettava ja eri osapuolten oikeudellisen aseman turvaava säädöspohja.

Luonnonarvokauppaan ehdotetut lakimuutokset liittyen luonnonarvojen käytön laajentamiseen esimerkiksi yritysten ympäristövastuullisuuteen sekä yhteisöjen ja kansalaisten vapaaehtoisein luontotekoihin on tarpeellinen. Luonnonarvokaupan on tunnustettu olevan erittäin merkittävä osa luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja vastaamista mm. ennallistamisasetuksen velvoittamiin ennallistamistarpeisiin. Lupa- ja valvontavirasto näkee tärkeänä lakimuutoksen mahdollistaman tavan käyttää viranomaisvarmennettuja luonnonarvohehtaareja ekologisen kompensaation hyvitysten lisäksi myös laajemmin luontotekoihin, joissa ei ole tavoitteena luontoheikennyksen hyvittäminen. Muutos voi vauhdittaa luonnonarvomarkkinoiden kehittymistä Suomessa ja tukee tavoitetta laajentaa luontokadon pysäyttämisen rahoituspohjaa. Lakimuutos mahdollistaa hankkeille nykyistä lakia joustavamman menettelyn hankkeen vaikutusten osittaiseen kompensaatioon sekä antaa aikataulujoustoa, mikäli hyvittäviä toimenpiteitä ei voida toteuttaa ennen heikennyksen aiheuttamista.

Lupa- ja valvontavirasto pitää erittäin tärkeänä, että luonnonarvokauppa käydään samoin luonnonarvo-, heikennys- ja toimenpidevastekriteerein kuin nykyisin mukainen ekologinen kompensaatio. Lisäksi on tärkeää, että ehdotetut lakimuutokset turvaavat tuotettavien luonnonarvojen säilymisen rajauspäätöksellä.

Lupa- ja valvontavirasto nostaa esiin, että lainsäädännön kehittämistä ekologisen kompensaation osalta tulee jatkaa. Erityisen tärkeää on, että luonnonarvomarkkinoita kehitetään yksityisrahoitteisia mekanismeja myös arvokkaimpien kohteiden säilyttämiseen suojeluhyvityksen keinoin. Lakimuutoksessa tulee selkeyttää Luonnonsuojelulain 100 § suojeluhyvityksen soveltaminen yleisesti kuin myös suhteessa ennallistamisasetuksen heikentämättömyysvelvoitteeseen. Nyt 100 § mukaan suojeluhyvitys on rajattu luonnonsuojelulain luonnontilaltaan edustaviin uhanalaisiin luontotyyppeihin. Avoimeksi jää onko näistä kohteista ennallistamisasetuksen piirissä olevat luontotyypit myös heikentämättömyysvelvoitteen piirissä esimerkiksi borealiset luonnonmetsien tai harjumetsien osalta?

Lopuksi Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että lakimuutoksilla tulee luoda selkeätulkintainen, ristiriidaton, luotettava ja eri osapuolten oikeudellisen aseman turvaava säädöspohja. Tämä yhdessä riittävien voimavarojen kanssa edistää myös sujuvaa ja tehokasta viranomaiskäsittelyä, joka on yksi luonnonarvokaupan vauhdittumisen perusedellytyksiä.

Lisäksi ekologiseen kompensaation liittyvä järjestelmä ja rekisteri vaativat kehittämistä ja muutoksia, johon tulee osoittaa resursseja. Nykyisillään järjestelmä taipuu huonosti, jos ollenkaan erikoistilanteisiin tai poikkeustapauksiin. Mikäli luonnonarvokaupalla pyritään vastaamaan kansallisen ennallistamissuunnitelman tavoitteisiin, vaatii se huomattavan lisäresurssin ohjaamista ekologisen kompensaation viranomaismenettelyihin Lupa- ja valvontavirastoon.

Rajala Mari
Pirkanmaan ELY

Kämäri Iida
Uudenmaan ELY - Lausunnon antaja on Lupa- ja valvontaviraston
Luonnonsuojeluyksikkö